

ارائه راهبردهایی در خصوص افزایش حضور پذیری سالمندان در فضاهای جمعی
شهری در بستر شهر دوستدار سالمند
(نمونه مورد مطالعه: محله سجاد شهر مشهد)
شقایق اله داد^{۱*}، شقایق پارسا^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری، دانشگاه تهران، sh.allahdad@ut.ac.ir
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه هنر تهران، sh.parsa@student.art.ac.ir

چکیده

نقش گروه های اجتماعی آسیب پذیر در جامعه شهری، همواره از دغدغه های کارشناسان بوده است و عدم وجود جایگاهی مناسب در توسعه شهری، لزوم حمایت از این اقشار را می طلبد. یکی از مسائل عمده جمعی، اجتماعی و اقتصادی که امروزه در جهان صنعتی شکل گرفته و به تدریج در جهان سوم نیز در حال تکوین است، پدیده سالمندی است که به یک مساله جهانی تبدیل شده است. در همین راستا، تئوری شهر دوستدار سالمند در سال ۲۰۰۷ مطرح شد و ۳۳ شهر از سراسر دنیا در این پژوهش شرکت کردند و نتیجه آن، یک گزارش کامل در خصوص دستیابی به شهر دوستدار سالمند است که امروزه به عنوان یک چک لیست در سراسر دنیا استفاده می شود. سازمان بهداشت جهانی ۸ شاخصه اصلی را به عنوان معیارهای جهانی شهر دوستدار سالمند معرفی می کند که عبارتند از: ۱. فضاهای باز شهری و ساختمان ها ۲. حمل و نقل ۳. مسکن ۴. مشارکت اجتماعی ۵. احترام و همه شمولی اجتماعی ۶. مشارکت مدنی و اشتغال ۷. ارتباطات و اطلاعات ۸. خدمات بهداشتی. در این پژوهش، با تاکید بر شاخصه فضاهای باز شهری و ساختمان ها، به بررسی این شاخص ها در محله سجاد مشهد پرداخته شده است. ضمن بررسی و جمع آوری مبانی نظری مرتبط و پیشینه تحقیق با استفاده از منابع کتابخانه ای، مقالات و منابع اینترنتی و سپس با استفاده از این شاخص ها و سوات وضعیت موجود محله سجاد، به ارائه راهبردهایی جهت افزایش حضور پذیری سالمندان در فضاهای جمعی شهری پرداخته شده است. راهبردهایی که عدالت اجتماعی، رفاه اجتماعی و جلب مشارکت سالمندان را در اولویت قرار داده است.

واژه های کلیدی: سالمندی، شهر دوستدار سالمند، فضاهای جمعی شهری، حضور پذیری

۱- مقدمه

قانون آفرینش این است که هر پدیده ای از عمری محدود بهره مند گردد. انسان به عنوان پدیده ای از این جهان و دارای ترکیباتی از عناصر این کره نمی تواند از این قانون دور و برکنار باشد. از آغاز تشکیل و تکوین جنین سیری به سوی تحول و رشد دارد و این سیر را همچنان تا تولد و پس از آن تا دوران میانسالی ادامه می دهد. پس از این سن تدریجاً مرحله سراسیمی و سقوط را طی می کند تا روزی که به مرحله پیری و کهولت برسد و بیماری ها بر او هجوم آورند و ضعیف سازند و به دیار دیگر رهسپارش سازند. [۱]

سیر صعودی شاخص جمعیتی سالمندان به دلیل افزایش طول عمر انسان ها و رشد منفی جمعیت و در عین حال نبود جایگاهی مناسب برای سالمندان در توسعه شهری لزوم توجه و حمایت از آن ها را مطرح می نماید بدین منظور ایجاد شهر دوستدار سالمند ضرورتی برای جامعه امروز است. براساس رویکرد سازمان بهداشت جهانی، شهر های دوستدار سالمند شامل